

Силабус курсу:

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	081 «Право»
Рік підготовки:	2, 3
Семестр викладання:	весняний, осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	6,0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

д.ю.н., проф., Шаповалова Ольга Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

завідувач кафедри господарського права

посада

hozpravo2@i.ua

електронна адреса

+38-098-105-08-48

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені в курсі матеріали спрямовані на формування у здобувачів першого рівня вищої освіти вивчення основних теоретичних та практичних питань щодо правового регулювання господарських відносин, порядку створення суб'єктів господарювання, укладання та виконання господарських договорів, притягнення до юридичної відповідальності за невиконання, порушення чи неналежне виконання господарських зобов'язань, а також – набуття навичок роботи з нормативно-правовими актами та здійснення господарського-процесуальних дій у суді.

В основу рішення практично важливих проблем господарського права та процесу покладена теорія держави і права. Курс може бути корисним студентам, які обрали спеціалізацію в галузі «08 Право», а також майбутнім економістам, менеджерам та журналістам.

Результати навчання:

Знати: основні положення господарського та господарсько-процесуального законодавства, практику його застосування у звичайній господарській (підприємницькій) діяльності. Вимоги до відправлення господарського судочинства.

Вміти: укладати господарські договори, розв'язувати господарські спори, застосовувати господарсько-процесуальне законодавство у звичайній господарській та підприємницькій практиці, при виникненні комерційних конфліктів та спорів.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання з цивільного права та цивільно-процесуального права, зокрема питання договірної права та судового процесу.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
2. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
3. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правового інституту господарського та господарського процесуального права.
4. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
5. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
6. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
7. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
8. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
9. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
10. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Загальні положення господарського права України	2/0/2	Предмет господарського права. Джерела господарського права. Господарські правовідносини: поняття та види. Господарських правовідносин. Учасники господарських правовідносин: поняття та види. Система господарського законодавства. Колізії в господарському законодавстві. Господарське законодавство й господарське право, їх співвідношення. Проблеми вдосконалення господарського законодавства.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
2.	Правові засади здійснення господарської діяльності	2/0/2	Поняття та ознаки господарської діяльності. Види господарської діяльності. Поняття, ознаки та принципи підприємницької діяльності. Обмеження в підприємницькій діяльності. Форми, методи та засоби державного регулювання господарської діяльності. Поєднання публічних та приватних засад у регулюванні господарської діяльності.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
3.	Правовий статус суб'єктів господарювання	2/0/2	Поняття та види суб'єктів (учасників) господарських правовідносин. Поняття та ознаки суб'єктів господарювання. Правовий статус підприємств та їх види. Установчі документи суб'єктів господарювання. Порядок та способи утворення суб'єктів господарювання. Порядок державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Порядок припинення суб'єктів господарювання.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
4.	Майнова основа господарювання	2/0/2	Правові режими майна суб'єктів господарювання. Характеристика правостановлюючих документів. Джерела формування майна господарських організацій. Порядок розпорядження майном господарських організацій. Використання природних ресурсів, прав інтелектуальної власності в сфері господарювання. Правовий режим цінних паперів у господарській діяльності.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
5.	Правові засади	2/0/2	Поняття економічної конкуренції.	Участь в

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	захисту економічної конкуренції в Україні		Монопольне становище на ринку та зловживання ним. Порухення законодавства про захист економічної конкуренції. Недобросовісна конкуренція. Розгляд справ про порушення законодавства щодо конкуренції. Відповідальність за порушення законодавства про конкуренцію. Правовий статус Антимонопольного комітету України та його регіональних органів.	обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
6.	Договірне право у сфері господарювання	2/0/2	Характеристика договірних і позадоговірних зобов'язань. Виникнення, зміна та припинення господарських зобов'язань. Поняття та особливості господарського договору, його правова природа. Функції та визначення господарського договору. Класифікація господарських договорів. Характеристика основних видів господарських договорів. Стадії укладання господарського договору. Тлумачення господарського договору.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
7.	Відповідальність у господарсько-правових відносинах	2/0/2	Підстави притягнення до господарсько-правової відповідальності. Підстави звільнення особи від господарсько-правової відповідальності. Поняття господарського правопорушення та його види. Функції господарсько-правової відповідальності. Види господарсько-правових санкцій.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
8.	Загальні основи господарського судочинства	2/0/2	Предмет і система курсу господарського процесу. Господарський процес у системі права. Предмет і система господарського процесу як науки. Основні положення Закону України «Про судоустрій в Україні». Організаційна структура господарських судів України. Принципи господарського судочинства. Основні вимоги досудового врегулювання господарських спорів. Порядок пред'явлення претензії. Зміст претензії. Відповідальність за порушення строків розі'яду претензії.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
9.	Організаційні основи господарського судочинства	2/0/2	Поняття господарських спорів та господарських справ. Підвідомчість справ господарським судам. Підсудність справ господарським судам. Поняття і класифікація	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			учасників господарського процесу. Поняття та види судових витрат. Поняття та види строків у господарському процесі.	
10.	Доказування та докази в господарському процесі	2/0/2	Поняття і види доказів в господарському процесі. Підстави для звільнення від доказування. Витребування доказів. Призначення і проведення експертизи. Сторони та треті особи в господарському процесі, їх права й обов'язки. Представники сторін, третіх осіб та їх права й обов'язки в судовому процесі. Участь прокурора в господарському процесі. Участь в господарському процесі судового експерта, перекладача. Види процесуальних строків і принципи їх застосування.	Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні завдання.
11.	Позовне впровадження і підстави його порушення в господарських судах	2/0/2	Позовна заява як предмет правового захисту інтересів суб'єкта господарювання (форма, зміст і документи, що додаються до неї). Поняття позовних вимог, порядок їх об'єднання та подання зустрічного позову і відзиву на позовну заяву. Порядок порушення справи в господарському суді. Підстави для прийняття і підмови в прийнятті позовної заяви до провадження. Підстави і заходи забезпечення позову. Дії судді щодо підготовки справи до розгляду.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
12.	Вирішення господарських спорів у суді першої інстанції	2/0/2	Залишення справи без розгляду. Відмова від позову та визнання позовних вимог, мирова угода. Стадії господарського процесу. Прийняття судового рішення та права суду при здійсненні правосуддя. Ухвала як процесуальний документ (винесення ухвали, її зміст, підстави для прийняття ухвали, окремі ухвали). Роз'яснення рішення та ухвали, додаткове рішення та повідомлення.	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.
13.	Перегляд судових рішень	2/0/2	Право на апеляційне оскарження та строки подання скарги (подання). Форма і зміст апеляційної скарги (подання). Прийняття або повернення апеляційної скарги (подання): винесення ухвал, підстави для повернення скарги. Підстави для перегляду справи в апеляційній інстанції: порядок розгляду, відмова від звернення зі скаргою (поданням), межі апеляції, строк розгляду. Повноваження апеляційної інстанції. Підстави для	Участь в обговоренні теми. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			скасування або зміни рішення, вимоги до постанови апеляційної інстанції.	
14.	Провадження за окремими категоріями справ	2/0/2	Справи банкрутств. Процесуальні права іноземних підприємств і організацій. Поняття судового імунітету.. Міжнародний комерційний арбітражний суд як орган розгляду спорів у процесі зовнішньоекономічної діяльності. Арбітражне застереження при укладенні зовнішньоекономічного контракту. Повноваження господарських судів щодо розгляду господарських спорів за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.	Участь в обговоренні теми. Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462 (із змін. та допов.).
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№40,41,42,43,44. – Ст. 356 (із змін. та доп.).
3. Про державно-приватне партнерство: Закон України // Офіційний вісник України. – 2010. – № 58. – Ст. 1988.
4. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – № 9. – 2004. – Ст.79.
5. Про акціонерні товариства: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2008. – №№ 50-51. – Ст. 384.
6. Про господарські товариства: Закон України // Відомості Верховної ради України. – 1991. – № 49. – Ст.682.
7. Про кооперацію: Закон України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 33. – ст. 1774.
8. Про кредитні спілки: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 15. – ст. 101.
9. Про фермерське господарство: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 45. – ст. 363.
10. Про холдингові компанії: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 34. – ст. 291.
11. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997 р. – № 5. – Ст. 28.
12. Про деякі питання практики застосування норм Цивільного та Господарського кодексів України: Лист Вищого господарського суду України № 01-8/211 від 07.04.2008 р. // Вісник господарського судочинства. – 2008. – № 3. – С. 45.
13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377, поточна редакція – Редакція від 11.08.2013, підстава 406-18.
14. Про інноваційну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – Ст. 266.
15. Про наукові парки: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 51. – Ст.757.

Література:

1. Вінник О.М., Шаповалова О.В. Господарське право в умовах цифровізації економіки. За заг. ред. Вінник О.М. Київ. НДІ приватного права і підприємництва імені акад. Бурчака Ф.Г. НАПрН України, 2020. 224 с.
2. Мамутов В.К. Хозяйственное право: учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 912 с.

3. Щербина В.С. Господарське право: підручник / В.С.Щербина. – [6-те вид., перероб. і доп]. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 640 с.
4. Подцерковний О.П. Господарське право: підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасницька, А.В. Смітюх та ін. – Х.: Одіссей, 2010. – 640с.
5. Господарське право: підручник / Д.В.Задихайло, В.М.Пашков, Р.П. Бойчук та ін.; за заг ред. Д.В. Задихайла, В.М. Пашкова. – Х.: Право, 2012. – 696 с.
6. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар за заг. ред. Є.О. Харитонова, О.І. Харитонової, Н.Ю. Голубєвої, К.: Правова єдність., 2007. – 1140 с.
7. Податковий Кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №13, / №13-14, №15-16, № 17. – Ст. 112.
8. Мілаш В.С. Підприємницькі комерційні договори в господарській діяльності. Полтава: АСМІ, 2005. – 450 с.
9. Господарське право [Текст]: навч. посіб. для підгот. до іспитів / В.С. Мілаш. – Харків: Право, 2015. – 328 с
10. Господарське право: підручник / Д.В. Задихайло, В.М. Пашков, Р.П. Бойчук та ін.; за заг ред. Д.В. Задихайла, В.М. Пашкова. – Х.: Право, 2012. – 696 с.
11. Апаров А.М., Онищенко О.М. Господарське право України. Підручники та навчальні посібники. Том 1: Загальна частина – К: Видавництво Істина, 2016. – 452 с
12. Правове забезпечення діяльності господарських організацій (довідник юрисконсульта): навчальний посібник / Д.В. Задихайло, А.О. Олефір, В.М. Пашков. – Х: – Юрайт, 2016. – 528с.
13. Беляневич В.Е. Господарський процесуальний кодекс України: Наук.-практ. коментар. – К.: Юстиніан, 2008. – 872 с.
14. Господарське процесуальне право: Підручник / О.П. Подцерковний. – Х.: Одіссей, 2011. – 400 с.
15. Притика Д.М., Тітов М.І., Гайворонський В.М. та ін. Господарський процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. 4-е вид., перероб. та доп. – Харків: Консум, 2014. – 304с.
16. Чернадчук В.Д. Основи господарського процесуального права України / В.Д. Чернадчук, В.В. Сухонос. – Суми: Університетська книга, 2013. – 220 с.
17. Коваль В.М. Проблеми застосування норм матеріального права в господарському судочинстві: монографія / В.М. Коваль. – Одеса: Юридична література, 2011. – 528 с.
18. Іванюта Н.В. Функції господарського процесуального права: теоретико-практичні аспекти: монографія / Н.В. Іванюта. – Одеса: Фенікс, 2018. – 516 с.
19. Зельдіна О.Р. Судовий захист суб'єктів підприємництва: теоретичні та практичні аспекти: монографія / О.Р. Зельдіна, О.Г. Хрімлі; НАН України; Ін-т економіко-правових досліджень. – К.: Юрінком інтер, 2015. – 176 с.
20. Степанова Т.В. Процесуальний статус учасників позовного провадження у господарському судочинстві: теоретико-правові та праксеологічні аспекти: монографія / Т.В. Степанова. – Одеса: Фенікс, 2017. – 494 с.

21. Тетарчук І.В. Договірне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів / І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 192 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
2. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <http://filelibsnu.at.ua>.
3. Офіційний сайт наукового збірника «Актуальні проблеми права: теорія і практика»: <http://app.snu.edu.ua/index.php/actual-law/about>.
4. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
5. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>.
6. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua.
7. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>.
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.
9. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>.
10. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>.
11. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>.
12. Сайт «Бібліотека юриста» <http://www.lawbook.by.ru/>.
13. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>.
14. Центр європейського і порівняльного права <http://www.ecle.gov.ua/>.
15. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>.
16. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodle.snu.edu.ua/>.
17. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodlesti.snu.edu.ua/>.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Господарське право та процес» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право») / Укладач: О.В. Шаповалова. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020.
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Господарське право та процес» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право») / Укладач: О.В. Шаповалова. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020.
3. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Господарське право та процес» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право») / Укладач: О.В. Шаповалова. – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	30
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	10
Індивідуальні завдання	30
Екзамен	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.